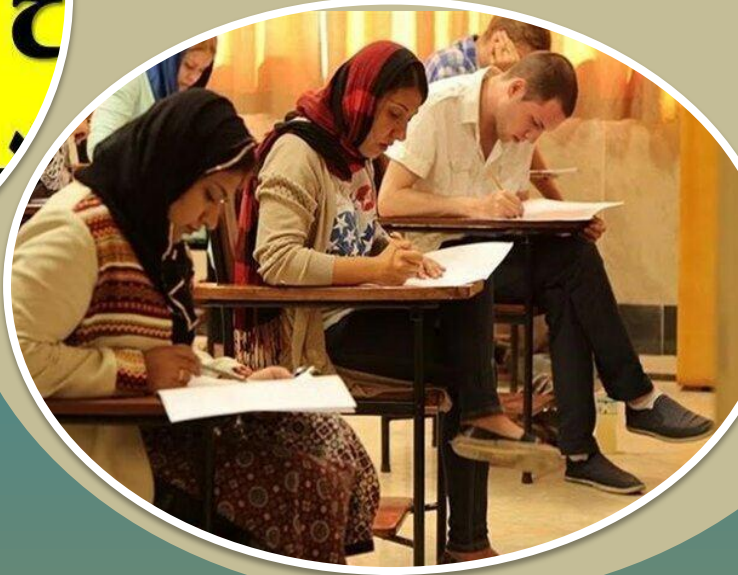

زبان فارسی

روف الفبای فارسی

ف ب پ ت ث ج چ ح
خ د ذ ر ز ژ س ش
ص ض ط ظ ع غ ف ق
ل م ن و

دستور زبان فارسی

سطح اول

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

دانشگاه جنوب دره

به کوشش

دکتر

یاسر عبد الرحیم صدیقی

مقرر

اللغة الفارسية (قواعد)

الفرقة الأولى فارسي

أستاذ المقرر

د. ياسر عبد الرحيم صديق مصطفى

قسم اللغة الفارسية وآدابها

كلية الآداب - جامعة جنوب الوادي - قنا

الفصل الدراسي الأول - العام الجامعي 2024 - 2025م

توصيف مقرر دراسي

الفرقة: الأولى	اسم المقرر: اللغة الفارسية (قواعد)	كود المقرر: 111 فار
عدد الوحدات الدراسية: 2 نظري + 2 تدريب	التخصص: اللغة الفارسية وأدابها	الفصل الدراسي: الأول

<p>1. معرفة الطالب أساسيات القواعد الصحيحة لحروف اللغة الفارسية.</p> <p>2. تمكين الطالب من استيعاب الكلمة سماعياً وحفظها شكلياً بطريقة صحيحة.</p> <p>3. تمكين الطالب من تكوين جمل بسيطة تعبر عن مضامين بدائية بسيطة.</p> <p>4. تنمية معارف ومهارات الطالب بعدد من قواعد اللغة الفارسية.</p>	أهداف المقرر
---	---------------------

المستهدف من تدريس المقرر:	
<p>أ1. أن يتعرف الطالب على خطوات القواعد باللغة الفارسية.</p> <p>أ2. أن يشرح حروف وكلمات اللغة الفارسية بشكل صحيح.</p> <p>أ3. أن يميز الطالب بين أنواع الضمير والاسم والصفة في اللغة الفارسية.</p> <p>أ4. أن يذكر الطالب عناصر الجملة الاسمية في اللغة الفارسية.</p>	أ. المعرفة والفهم
<p>ب1. أن يكتسب الطالب القدرة على تكوين جمل اسمية بسيطة.</p> <p>ب2. أن يحلل الجملة الاسمية الفارسية تحليلاً قواعدياً سليماً.</p> <p>ب3. أن يقارن بين القواعد الفارسية المستخدمة قديماً وحديثاً.</p> <p>ب4. أن يفرق الطالب بين طريقة كتابة الأعداد في الفارسية والعربية.</p>	ب. المهارات الذهنية
<p>ج1. أن يقرأ وينطق الكلمات والحروف الفارسية بشكل صحيح.</p> <p>ج2. أن يتدرب على سماع الكلمة وسرعة معرفة معناها.</p> <p>ج3. أن يقيم المعلومات والمفاهيم التي درسها في مجال عمله.</p>	ج. المهارات المهنية الخاصة بالمقرر
<p>د1. أن يكون قادرًا على التواصل مع الآخرين مراعيًا السلامة اللغوية.</p> <p>د2. أن يشرح القواعد الفارسية بطريقة صحيحة.</p> <p>د3. أن يستخدم القواعد الفارسية في كتابة أبحاث علمية وغيرها.</p> <p>د4. أن يكتب الطالب كلمات فارسية مستخدمًا الحروف الفارسية التي تعلمها بشكل صحيح.</p>	د. المهارات العامة
محاضرات نظرية- كتابة أبحاث- حلقات مناقشة وتحليل- التعليم الهجين.	أساليب التعليم والتعلم

المحتويات

الصفحة	الموضوع
14 -1	فصل اول: الفباى فارسى
3 -1	الحروف الفارسية
9 -4	الحروف العربية متغيرة النطق
11 -9	قاعدة حرف الواو
12 -11	قاعدة حرف الهاء
13	التشديد والحركات
14	تمارين
33 -15	فصل دوم: شناسه ها
19 -15	ضمير شخصى
21 -20	تمرين
22	ضمير مشترك
23	ضمير اشاره
25 -24	تمرين
29 -26	ضمير پرسشى
30	تمرين
31	ضمير موصول
32 -31	ضمير مبهم
33	تمرين

الصفحة	الموضوع
48 - 34	فصل سوم: اسم
34	عام وخاص
35	جامد ومشتق
35	ذات ومعنى
36 - 35	بسيط ومركب
37	شناس وناشناس
38	تمرین
40 - 39	مفرد وجمع
41	تمرین
47 - 42	نقش های اسم
48	تمرین
64 - 49	فصل چهارم: صفت
56 - 50	صفت بیانی
57	تمرین
61 - 58	صفت شمارشی
63 - 62	صفت تعجبی
67 - 64	فصل پنجم: وندها (پیشوندها - پسوندها)
64	پیشوندها
99 - 68	فصل ششم: جمله ی اسمی
100	المصادر والمراجع

فصل اول

الفبای فارسی

تعد اللغة الفارسية من عائلة اللغات الهندو إيرانية^(١)، وتكتب بالخط العربي وتتكون من (٢٨) حرف عربي بالإضافة إلى (٤ حروف فارسية) وهي كالتالي:

لعلكم لاحظتم أن الحروف المختلفة في الشكل هي أربعة حروف وهي:

١. حرف (پ) ويشبه نطقه نطق حرف الـ (P) في اللغة الإنجليزية ومن أمثلة الكلمات الفارسية على هذا الحرف:

(١) اللغات الهندو إيرانية من فروع اللغات الهندو أوروبية واللغات الهندو أوروبية أحد أهم العائلات اللغوية التي لها أفرع مختلفة في أرجاء أوروبا، وجزء كبير من آسيا وأمريكا، وأفريقيا الجنوبية.

م	الكلمة	النطق اللاتيني	المعنى
١	پرنده	Parande	طائر
٢	پنير	Paneer	جينة
٣	پسر	Pesar	ابن/ ولد
٤	سوپ	Soop	حساء (شوربة)
٥	توپ	Toop	مدفع / كرة

٢. حرف (چ) ويشبه نطقه نطق حرف الـ (ch) في اللغة الإنجليزية ومن أمثلة الكلمات الفارسية على هذا الحرف:

م	الكلمة	النطق اللاتيني	المعنى
١	چاى	Chaay	شاي
٢	بچه	Bachche	طفل
٣	چادر	Chador	خيمة
٤	چشم	Chashm	عين
٥	چمدان	Chmdan	حقيبة السفر

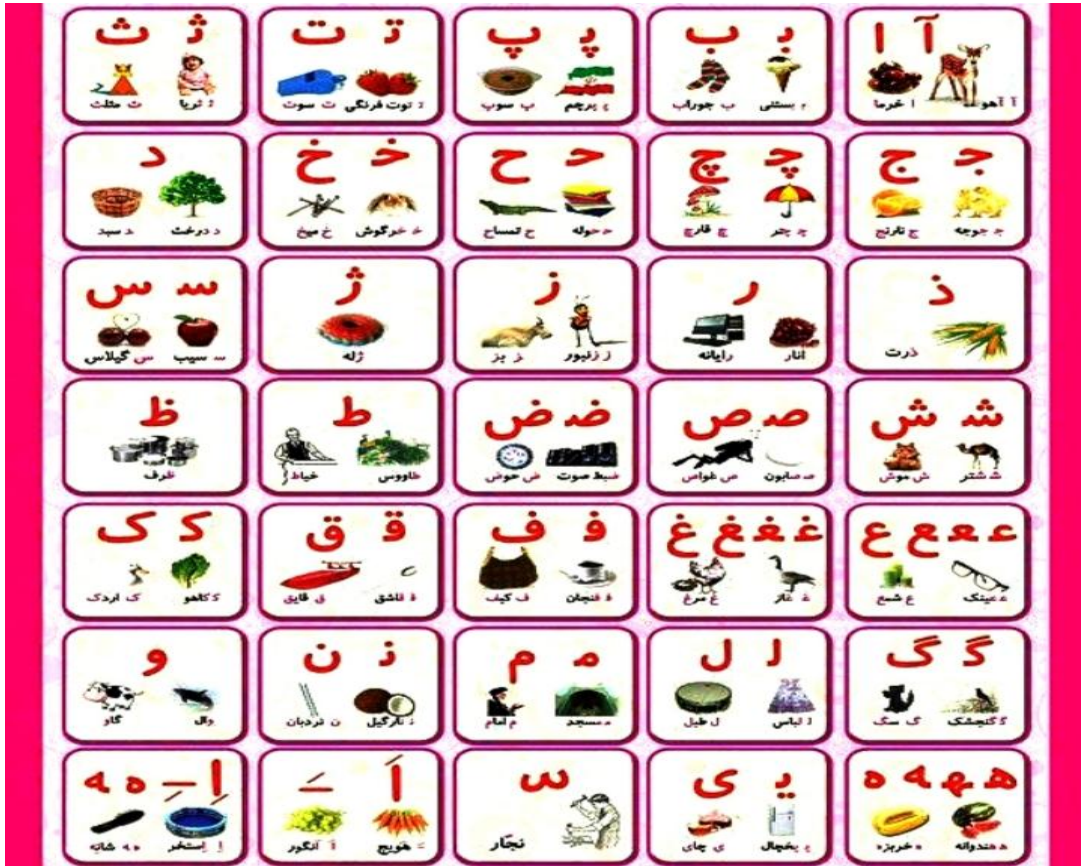
٣. حرف (ژ) ويشبه نطقه نطق حرف الـ (J) في اللغة الإنجليزية ومن أمثلة الكلمات الفارسية على هذا الحرف:

م	الكلمة	النطق اللاتيني	المعنى
١	ژاله	Jale	قطرة الندى
٢	ژرف	Jaraf	عميق- منحدر
٣	مژه	Moje	رمش
٤	ژاپن	Japon	اليابان
٥	ژنرال	Jeneral	جنرال

٤. حرف (گ) وبشبهه نطقه حرف الجيم القاھريه ومن أمثله الكلمات

الفارسيه على هذا الحرف:

م	الكلمه	النطق اللاتيني	المعنى
١	سنگ	Sang	حجر
٢	گندم	Gandom	قمح
٣	گران	Geraan	غالي
٤	گرسنه	Gorosne	جائع
٥	گفتگو	Goftgo	محادثة

الحروف العربية (٢٨) ونطقهم

(١) حرف الهمزة والألف: (الهمزة تقبل الحركة بينما الألف ساكنة)

■ الهمزة تكتب في أول الكلمة وفي الفارسية لا نضع همزات ومثال ذلك:

م	الكلمة	النطق اللاتيني	المعنى
١	ابر	Abr	سحاب
٢	اسب	Asb	حصان
٣	اسلام	Eslam	الإسلام
٤	استان	Ostan	محافظة
٥	استخر	Estakhr	حمام سباحة

■ كما تحذف الهمزات في وسط الكلمة وفي آخرها، ومثال ذلك:

م	الكلمة	تقلب إلى	النطق اللاتيني	المعنى
١	پائين	پايين	Payeen	أسفل
٢	قائل	قايل	Qayl	قائل
٣	پاينيز	پاييز	Payeez	الخريف
٤	وضوء	وضو	Vozoa	الوضوء
٥	استثناء	استثنا	Estsnaa	الاستثناء
٦	مؤمن	مومن	Momen	مؤمن

ملحوظة(نكته): الهمزة المتطرفة – الهمزة آخر السطر- لا تحذف إذا كانت ستغير معنى الكلمة مثال ذلك:

جزء وتعني في اللغة العربية القسم من الشيء إذا حذفت الهمزة المتطرفة تصبح (جُز) وتعني في الفارسية (ماعدا) وبالتالي تغير المعنى.

الفباى فارسى

- الألف تتطف مفخمة فى اللغة الفارسية فى وسط الكلمة وآخرها، مثال:

بال (جناح)، تاريخ (التاريخ)، سلام (مرحبًا)، كتاب (الكتاب)، شما (انتم)، ما (نحن)، خدا (الله).

- الألف إذا جاء بعدها (نون أو ميم) تتطق مثل حرف (O) فى الإنجليزية (وتقلب فى العامية إلى واو) مثال ذلك:

م	الكلمة	فى العامية	النطق اللاتينى	المعنى
١	خانه	خونه	Khone	المنزل
٢	خیابان	خیابون	Khyaboon	الشارع
٣	باران	بارون	Baroon	المطر
٤	دندان	دندون	Dandoon	سن
٥	بام	بوم	Boom	السقف

- يوجد فى الفارسية ألف ممدودة وتكتب بهذا الشكل (آ) مثال ذلك:

م	الكلمة	النطق اللاتينى	المعنى
١	آهو	Aahoo	الغزال
٢	آب	Aab	الماء
٣	آز	Aaz	الحرص، الطمع
٤	آنگور	Aangoor	عنب
٥	آسمان	Aasmaan	السماء

الفباى فارسى

- تقلب الألف المقصورة في اللغة الفارسية إلى ألف صريحة، أما عن الأسماء فأحياناً تقلب وأحياناً تظل كما هي، مثال ذلك:

م	الكلمة	تقلب إلى	النطق اللاتيني	المعنى
١	شورى	شورا	Shora	شورى
٢	فتوى	فتوا	Fatwa	فتوى
٣	نجوى	نجوا	Nagwa	نجوى
٤	ليلى	ليلا	Lyla	ليلى
٥	موسى	موسا	Mosa	موسى

(٢) حرف التاء: ينطق كما ينطق في اللغة العربية تماماً، أما بالنسبة للتاء المربوطة فلا يوجد تاء مربوطة في اللغة الفارسية، ولكن إما تقلب هاء صامته أو تاء مفتوحة وهو الشكل الأكثر استخداماً في اللغة الفارسية، ومثال ذلك:

م	الكلمة	تقلب إلى	النطق اللاتيني	المعنى
١	حكمة	حكمت / حكمه	Hekmat	الحكمة
٢	رحمة	رحمت/ رحمه	Rahmat	الرحمة
٣	سرعة	سرعت/ سرعه	Sorat	السرعة
٤	وظيفة	وظيفت/ وظيفه	Waze fat	الوظيفة
٥	طبيعة	طبيعت/ طبيعه	Taba at	الطبيعة

(٣) حرفي الثاء والصاد: لم يستطع الفرس نطق حرفي الثاء والصاد، فنطقوهما (س)، وهو أقرب مخرج صوتي لهذين الحرفين، ومثال ذلك:

م	الكلمة	تنطق	النطق اللاتيني	المعنى
١	ثابت	سابت	Sabet	ثابت
٢	ثواب	سواب	Svab	ثواب
٣	ثريا	سريا	Sorya	ثريا
٤	صندلى	سندلى	Sandly	كرسى
٥	صد	سد	Sad	العدد مائة (١٠٠)
٦	صورت	سورت	Sorat	وجه

٤) حرف الحاء: لم يستطع الفرس نطق حرف الحاء، فنطقوه (هاء)، ومثال ذلك:

م	الكلمة	تنطق	النطق اللاتيني	المعنى
١	صبح	سبه	Sobh	الصباح
٢	بحران	بهران	Bohran	أزمة/ مشكلة
٣	رحمت	رهمت	Rahmat	الرحمة
٤	حياط	هيات	Hyat	صحن الدار
٥	حرف	هرف	Harf	الحرف/ الكلام

٥) حروف الذال والطاء والضاد: لم يستطع الفرس نطق حروف الذال والطاء والضاد، فنطقوها (ز)، وهو أقرب مخرج صوتي لهذه الحروف، ومثال ذلك:

م	الكلمة	تنطق	النطق اللاتيني	المعنى
١	ذرت	زرت	Zorat	الذرة
٢	ذرخش	زرخش	ZraKHsh	رعد، برق
٣	ظرف	زرف	Zarf	إناء (طبق)
٤	ضد	زد	Zed	مضاد، عكس
٥	ضيافت	زيافت	Zyafat	الضيافة

٦) حرف الطاء: لم يستطع الفرس نطق حرف الطاء، فنطقوه(ت)، ومثال ذلك:

م	الكلمة	تنطق	النطق اللاتيني	المعنى
١	طى	تى	Tay	خلال، أثناء، ضمن
٢	طهران	تهران	Tehran	طهران
٣	طوى	توتى	Toty	بيغاء
٤	طلا	تلا	Tela	الذهب
٥	طومار	تومار	Tomar	دفتر/ كتاب/ صحيفة

٧) حرف العين: لم يستطع الفرس نطق حرف العين، فنطقوه(ء)، ومثال ذلك:

م	الكلمة	تنطق	النطق اللاتيني	المعنى
١	عادت	آدت	Adat	عادة
٢	عاشق	آشق	Asheq	عاشق
٣	عالم كير	آلم كير	Alem Geer	مستوي على العالم
٤	على	آلى	Alee	ممتاز

٨) حرفي الغين والقاف: ينطق هذين الحرفين بالتبادل في اللغة الفارسية، أو

ينطقا ما بين القاف والغين، مثال ذلك:

م	الكلمة	تنطق	النطق اللاتيني	المعنى
١	عقب	آغب	Agheb	خلف
٢	قرمز	غرمز	Ghermez	أحمر
٣	مغازه	مقازه	Maqaze	دكان
٤	غربت	قربت	Qorbat	الغربة

الفباى فارسى

٩) حرف الكاف يكتب بدون همزة في اللغة الفارسية ويصبح كتالي:

م	الكلمة	النطق اللاتيني	المعنى
١	خاك	Khak	تراب
٢	نيك	Neek	لطيف، طيب
٣	كوچك	Qochak	صغير
٤	سوك	Sook	مصيبة، مأم، عزاء

١٠) حرف النون ينطق كما ينطق في اللغة العربية، ولكن إذا جاء بعده باء

يقلب (م)، ومثال ذلك:

م	الكلمة	تنطق	النطق اللاتيني	المعنى
١	عنبر	امبر	Ambar	العنبر، المسك
٢	شنبه	شمبه	Shambe	السبت
٣	پنبه	پمبه	Pambe	القطن
٤	منبر	ممبر	Membar	المنبر

١١) حرف الواو : حرف الواو له ثلاث حالات في اللغة الفارسية، وهي:

- لا ينطق: إذا وقع الواو بين الخاء والألف/ الخاء والياء، مثال ذلك:

م	الكلمة	تنطق	النطق اللاتيني	المعنى
١	خواهر	خاهر	KHahar	أخت
٢	خواب	خاب	KHab	النوم
٣	خواجه	خاجه	KHage	سيد، رئيس
٤	خويش	خيش	Khish	نفس، ذات
٥	خويشان	خيشان	Khishan	أقارب

الفباى فارسى

- ينطق ضم: إذا كان ممدود أو حرف عطف، مثال ذلك:

م	الكلمة	النطق اللاتيني	المعنى
١	روز	Rooz	يوم
٢	سو	Soo	جهة، ناحية
٣	شور	Shoor	فتنة
٤	مو	Moo	شعر
٥	خوى	Khooy	طبع، مزاج
٦	خواهر وبرادر	Khar oo Bradar	أخت وأخ
٧	بيست ويك	Best oo yek	واحد وعشرون (٢١)

- ينطق (V) في ثلاث مواضع:

١- إذا جاء بعده حرف من هذه الحروف (واى) مثل:

م	الكلمة	تنطق	النطق اللاتيني	المعنى
١	پروانه	پرفانه	Parvane	فراشة
٢	ديوار	ديفار	Devar	حائط
٤	هندوانه	هندوفانه	Hendovane	بطيخ
٥	ويران	فيران	Veran	خراب
٦	ويرگول	فيرگول	Vergool	فاصلة
٧	ويژه	فيژه	Veje	خاص
٨	ووشو	فوشو	Voshoo	رياضة الووشو

الفباى فارسى

٢- إذا كان الواو متحرك بحركة (فتح/ كسر/ ضم) مثل:

م	الكلمة	النطق اللاتيني	المعنى
١	وکیل	Vakil	محامي
٢	وقت	Vaqt	وقت
٣	ول	Vel	متشرد، متسيب
٤	ميوه	Meve	فاكهة
٥	وزارت	Vzarat	وزارة
٦	وژول	Vojool	إثارة، تحريض
٨	وضو	Vozaa	الوضوء

٣- إذا كان الواو ساكن آخر الكلام، مثل:

گاو = Gav = بقرة

(١٢) حرف الهاء: يوجد نوعان للهاء في اللغة الفارسية، وهما هاء منطوقة وهاء صامتة:

- هاء منطوقة: تنطق الهاء في بداية ووسط وآخر الكلمة مثل:

م	الكلمة	النطق اللاتيني	المعنى
١	هوا	Hvaa	طقس
٢	شهر	Shahr	مدينة
٣	كوه	Kooh	جبل
٤	دانشگاه	Danshgaah	جامعة

الفباى فارسى

- هاء صامته وتأتى فى نهاية الكلمة ويكون نطقها كسرة خفيفة أو ما يشبه حرف (a) فى اللغة الإنجليزية، مثال:

م	الكلمة	النطق اللاتينى	المعنى
١	جامه	Game	ملبس
٢	خانه	Khane	منزل
٣	نامه	Name	رسالة
٤	زنده	Zende	حي
٥	بنده	Bande	عبد

تأتى الهاء المنطوقة مع الكلمات التى تنتهى بـ (ا) و (و)، مثل شاه/ ماه/ راه /

كوه

أما عن نطق الهاء الصامته فهو يشبه حرف (a) فى اللغة الإنجليزية فكأنك تقف عند الحرف الذى يلها ثم تنطقها (a) مثل: خانه <<<< خان + a

Khan a

(١٣) حرف الياء: حرف الياء فى اللغة الفارسية لا توضع تحته نقطتين فى آخر الكلمة، مثال:

علي على كاهى أحياناً خيلى كثيراً

١٤) التشديد لا يستخدم في الكلمات الفارسية إلا نادرًا، مثال لذلك:

م	الكلمة	النطق اللاتيني	المعنى
١	ارّه	Arre	منشار
٢	بچه	Bachche	طفل
٣	تپه	Tappe	تل
٤	پله	Pelle	سلم
٥	خرّم	Khorram	سعيد

١٥) يوجد حركات في الفارسية كالضمة والفتحة والكسرة، قد تؤدي إلى تغيير

معنى الكلمات خاصة في الكلمات التي تتشابه في رسمها، مثال لذلك:

ده	عشرة	ده	قرية
كُل	وردة	كَل	طين
مهر	المحبة	مُهر	الختم

تمرين (۱)

أ- كلمات زير را بخوانيد:

م	الكلمة	المعنى	م	الكلمة	المعنى
۱	آب	ماء	۱۶	تفنگ	بندقية
۲	آشپزخانه	مطبخ	۱۷	چاى	شاي
۳	آموزگار	معلم	۱۸	چطور	كيف
۴	آواز	صوت	۱۹	چوپان	راعي
۵	اسب	حصان	۲۰	حياط	فناء
۶	اطاق	غرفة	۲۱	خداوند	الله
۷	اتو	مكواة	۲۲	خواهش	رجاء
۸	بادام	اللوز	۲۳	دروغگو	كاذب
۹	باسواد	متعلم	۲۴	دور	بعيد
۱۰	بزرگ	عظيم/ كبير	۲۵	ديوانه	مجنون
۱۱	پاسخ	إجابة	۲۶	سايه	ظل
۱۲	پزشك	طبيب	۲۷	فرودگاه	مطار
۱۳	پيراهن	قميص	۲۸	گوش	أذن
۱۴	پيغمبر	نبي	۲۹	گرسنه	جائع
۱۵	تشنه	عطشان	۳۰	گره	قطعة

فصل دوم

شناسه (ضمیر)

شناسه (ضمیر):

کلمه ای است که به جای اسم یا گروه اسمی می نشیند و از تکرار آن ها جلوگیری می کند.

انواع ضمیر

- ۱. ضمیر شخصی.
- ۲. ضمیر مشترک.
- ۳. ضمیر اشاره.
- ۴. ضمیر پرسشی.
- ۵. ضمیر موصول.
- ۶. ضمیر مبهم.

(۱) ضمیر شخصی:

ضمیر شخصی جانشین اسم یا گروه اسمی می شود و شش شخص^(۱) دارد،
و درای دو گونه است:

أ. منفصل / گسسته (جدا).

ب. متصل / پیوسته.

أ) **ضمیر شخصی منفصل یا گسسته یا جدا:** ضمیری است که به کلمه ی

پیش از خود نچسبد. و به تنهایی به کار رود و استقلال لفظی و معنایی داشته
باشد. ضمیرهای شخصی منفصل عبارتند از:

(۱) شش شخص: یعنی مفرد: شخص اول (من)، شخص دوم (تو)، شخص سوم (او)،
و جمع: شخص چهارم (ما)، شخص پنجم (شما)، شخص ششم (ایشان).

گوینده مفرد و جمع (من / ما) – مخاطب مفرد و جمع (تو / شما) – دیگری مفرد و جمع (او / ایشان)

م	ضمیر گسسته (جدا)	النطق اللاتینی	المعنی
۱	من	Man	أنا
۲	تو	To	أنت / أنتِ
۳	او (وی)	Uoo/Vy	هو / هي
۴	ما	Maa	نحن
۵	شما	Shomaa	أنتم/ انتن
۶	ایشان (آن ها)	Eshan/Aanhaa	هم/ هن

نکته شماره یک: اگر دو ضمیر "من" و "تو" همراه حرف "را" بیایند، معمولاً نون از اولی وغالباً واو از دومی حذف می شود:

من + را = مرا
تو + را = ترا

(مرا صدا زدند)
(خدایا! ترا می پرستیم)

نکته شماره دو: گاهی ضمیر شخصی منفصل حذف می شود. وحذف ضمیر در اول شخص ودوم شخص رایج تر است:

من ماشینم را فروختم
تو ماشینت را فروختی

(ماشینم را فروختم)
(ماشینت را فروختی)

نکته شماره سه: هنگام احترام به جای ضمیر (تو)، ضمیر (شما) به کار می روند، وبه جای ضمیر (او) ضمیر جمع (ایشان) به کار می روند:

به تو گفتم
به او گفتم

(به شما گفتم)
(به ایشان گفتم)

خود بپیوندند. وبه تنهایی دارای معنی نباشد. ضمیرهای شخصی متصل عبارتند از:

م	ضمیرهای پیوسته فاعلی	ضمیرهای پیوسته مفعولی و اضافی
۱	م	م
۲	ی	ت
۳	د / ...	ش
۴	یم	مان (مون)
۵	ید	تان (تون)
۶	ند	شان (شون)

❖ **ضمیرهای پیوسته زیر نقش فاعلی:** ضمیر هایی که با فعل بپیوندند، مثل:

گفتم / گفتمی / گفت (گوید) / گفتیم / گفتید / گفتند

❖ **ضمیرهای پیوسته زیر نقش اضافی:** ضمیر هایی که با اسم بپیوندند، مثل:

کتابم / کتابت / کتابش / کتابمان / کتابتان / کتابشان

۱. اگر کلمه ی مختوم به (های صامت) میان آن ها و کلمه با سه ضمیر مفرد (م - ت - ش) **الفی** می افزایند، وبه سه ضمیر جمع (مان - تان - شان) **یاء** می افزایند، مثل:

جامه ام ، جامه ات ، جامه اش

جامه یمان ، جامه یتان ، جامه یشان

۲. اگر کلمه ی مختوم به (واو) یا (الف) میان آن ها و کلمه **یاء** می افزایند، مثل:

ابرویم ، ابرویت ، ابرویش ، ابرویمان ، ابرویتان ، ابرویشان
صدایم ، صدایت ، صدایش ، صدایمان ، صدایتان ، صدایشان

۳. اگر کلمه ی مختوم به (یای) میان آن ها و کلمه با سه ضمیر مفرد (م - ت - ش) **الفی** می افزایند، مثل:

صندلی ام / صندلی ات / صندلی اش

نکته شماره یک: در زبان محاوره (فارسی عامیانه) کلمه معمولاً بدون **یاء** می آورند:

کتابهاتان	کتابهایتان	جام	جایم
بالاش	بالایش	روت	رویت

❖ **ضمیرهای پیوسته زیر نقش متممی:** ضمیر هایی که با حرف بپیوندند، مثل:

به او (بهش) گفتم / از تو (ازت) پرسیدم / با او (باهاش) ازدواج کردم

❖ **ضمیرهای پیوسته زیر نقش مفعولی:** ضمیر هایی که به جای مفعول با فعل بپیوندند، مثل:

من او را دیدم = من دیدمش شیر ترا خورد = شیر خوردت

تو مرا آذیت می کنی = تو آذیتم می کنی من ایشان را بیرون کردم = من بیرونشان کردم

نکته شماره دو: ضمیرهای پیوسته زیر نقش مفعولی بین دو جزء در فعل های ناگذر یک شخصه اضافه می کنند:

خوشم آمد/ خوشت آمد / خوشش آمد / خوشمان آمد / خوشتان آمد
خوششان آمد

نکته شماره سه: گذر یعنی (متعدی)، و ناگذر یعنی (لازم).

فعل های ناگذر یک شخصه یعنی :

فعل هایی است که به صورت ناگذر (لازم) و فقط با ساخت شخص سوم مفرد به کار می روند و به جای شناسه، ضمیر پیوسته ی مفعولی شخص فعل را نشان می دهد. این قبیل فعل ها اغلب با فعل های ساده مانند : آمدن، بودن، شدن، گرفتن، بردن، زدن، دادن ساخته می شوند، مثل:

خوش آمدن، سرد بودن، خنده گرفتن ، خشک زدن

نوشت افزار

		
مداد	خودنویس	خودکار
		
تابلو	دفتر	غلط گیر
		
پاک کن	ماژیک	مقوا / کاغذ
		
جامدادی	مداد رنگی	مداد تراش
		
گیره	زیر دستی	خط کش
		
منگنه	چسب	پوشه

کار کلاسی

أ. ضع ضمائر متصلة في الكلمات التالية:

١. مژّه:
٢. بچه:
٣. اطاق:
٤. صدا:
٥. مو:
٦. نامه:
٧. دانشگاه:
٨. ابرو:
٩. خواهر:
١٠. جا:
١١. کشتی:
١٢. پدر:
١٣. خواهر:
١٤. خانه:
١٥. پدر:

۲) ضمیر مشترک:

ضمیرهای مشترک سه کلمه (خود، خویش، خویشتن) هستند. که هر سه همه ی شخص های ششگانه در آن ها مشترکند، از این رو آن ها را ضمیر مشترک نامیده اند. مثل:

کتاب خود

(۱) زیر نقش نهادی:

خود نمی دانست چه کار می کند.

(۲) زیر نقش اضافی:

من از حق **خویش** گذشتم.

(۳) زیر نقش مفعولی:

من **خود** را به ایستگاه رساندم.

نکته شماره یک: ضمیر مشترک خود بیشتر همراه با ضمیرهای شخصی پیوسته می آید:

خودم ، **خودت** ، **خودش** ، **خودمان** ، **خودتان** ، **خودشان**

نکته شماره دو: ضمیر "**خود**" بیشتر از دو نوع دیگر کاربرد دارد. و امروزه اغلب برای تاکید، همراه ضمیرهای شخصی می آید:

خودم رفتم ، **خودت** رفتی ، **خودش** رفت ، **خودمان** رفتیم ، **خودتان** رفتید ، **خودشان** رفتند

ضمیر مشترک "**خویش** / **خویشتن**" بیشتر اختصاص به زبان شعر و ادب دارد.

۳) ضمیر اشاره:

ضمیر اشاره ضمیری است که مرجع آن به اشاره معلوم شود و آن همان دو کلمه ی "این" و "آن"، اگر همراه اسم بیایند صفت اشاره نامیده می شوند، ولی اگر به تنهایی و بی همراهی اسم بیایند، آن ها را ضمیر اشاره می نامند، مانند "این" و "آن" در مثال های زیر:

صفت اشاره: این قلم را بگیر = خذ هذا القلم آن دفتر را بیاور = احضر ذلك القلم

ضمیر اشاره: این را بگیر = خذه آن را بیاور = احضره

نکته شماره یک: ضمیر الإشارة " این " یعنی (هذا / هذه) للإشارة للقريب، وضمیر الإشارة (آن) یعنی (ذلك / تلك) للإشارة للبعيد، وجمع "این" (اینان/ این ها)، وجمع " آن " (آنان/ آن ها).

نکته شماره دو: ضمیر های اشاره ی "این" و "آن" اگر مصدر به حرف اضافه ی "بـ" شوند گاهی به صورت "بدین" و "بدان" به کار می روند، مانند:

این حرف را **بدان** جهت گفتم که سوء تفاهمی پیش نیاید

نکته شماره سه: اگر بعد از ضمیر اشاره "این" واژه های (روز - شب - سال) بیاید ضمیر "این" به صورت "ام" می نویسد:

این روز = امروز این شب = امشب این سال = امسال

نکته شماره چهار: اگر بعد از ضمیر اشاره اسم "ال" بیاید، اسم اشاره به صورت "مفرد" ترجمه می شود:
هؤلاء الطلاب : این دانش آموزان هستند. هؤلاء طلاب : این ها دانش آموزان هستند.

لوازم آشپزخانه

		
سینی	یخچال	سبد ظرف ها
		
پنکه	ماشین لباس شویی	ماشین ظرف شویی
		
مخلوط کن	تخت خواب	نردبان
		
چنگال	کارد	بشقاب
		
قابلمه	قاشق	چاقو
		
رنده	ماهی تابه	لیوان

كار كلاسى

ترجم الجمل التالية إلى اللغة الفارسية:

١. هذا سرير نوم:.....
٢. هذه ممحاة:.....
٣. هذا قلم رصاص:.....
٤. هذا خلاط:.....
٥. هذه مسطرة:.....
٦. هذه الكراسي:.....
٧. هذا قلم الجاف:.....
٨. هذه مبراة:.....
٩. بهذه المسطرة:.....
١٠. بذلك القلم الرصاص:.....

ب) صحح العبارات التالية:

١. اين سال است:.....
٢. به اين كيفيت است:.....
٣. اين شب است:.....
٤. به آن دفتر است:.....
٥. اين روز است:.....

۴) ضمیر پرسشی:

واژه‌هایی که جانشین اسم می‌شوند و برای پرسش به کار می‌روند، و مهمترین عبارت اند از:

م	الكلمة	النطق اللاتيني	المعنى
۱	آیا	Aaya	هل
۲	کی / چه وقت	Key/ che vaqt	متی
۳	کی / چه کسی / که	Kee/ che kasy/ke	من
۴	چه / چی	Che/ Chee	ما / ماذا
۵	کجا	Koga	آین
۶	چطور / چگونه	Chetoor/ Chegoone	کیف
۷	چند	Chand	کم للعدد
۸	چقدر	Cheqadr	کم للكمية
۹	کدام	Kodam	أي
۱۰	چرا	Chera	لماذا

✓ جمله پرسشی دو نوع دارد:

أ) جمله ی پرسشی آهنگ دار:

در این جمله ها فقط آهنگ صدا عوض می‌شود، مثل:

دیشب در خانه بودی؟

ب) جمله های پرسشی همراه با ضمیر پرسشی:

۱. آیا شما تا حالا به ایران رفته اید؟

۲. کی / چه وقت: درباره زمان می پرسد:

- دیروز به سینما رفتیم.
- کی / چه وقت به سینما رفتید؟

۳. که / چه کسی / کی: درباره نهاد می پرسد:

- سارا آمد.
- کی / چه کسی آمد؟

۴. چه / چی: درباره مفعول می پرسد:

- سارا کتاب را خرید.
- سارا چه خرید؟
- سارا چای می خورد.
- سارا چه کار می کند؟

نکته شماره یک: اگر بعد از ضمیر پرسشی (که / چه) رابطه (است) بیاید، به این

صورت می نویسند

چی است / چه است = چیست (چیه)

کی است / که است = کیست (کیه)

۵. **کجا:** درباره مکان می پرسد:

- کتاب روی میز است.
 - کتاب **کجاست**؟
 - در ایران زندگی می کنم.
 - **کجا** زندگی می کنی؟
-

۶. **چطور / چگونه:** درباره ی چگونگی و کیفیت می پرسند:

- حالم خوب است.
 - حالت **چطور** است؟
 - من با اتوبوس به مدرسه رفتم.
 - **چطور** به مدرسه رفتی؟
-

۷. **چند:** درباره ی تعداد می پرسد:

- ساعت **چند** است؟
 - کیلویی **چند** است؟
 - **چند** تا بچه داری؟
 - **چند** تا ساندویچ بخرم؟
 - **چند** سال دارید؟
-

۸. **چقدر:** درباره ی کمیه می پرسد:

- **چقدر** وقت داریم؟
- **چقدر** پول می خواهی؟

- چقدر مرا دوست داری؟
 - چقدر خرج میدهی؟
-

۹. کدام: درباره ی نوع می پرسد:

- هم قهوه داریم هم چای، کدام را دوست دارید؟
 - کدام فصل را بیشتر دوست دارید؟
-

۱۰. چرا: درباره ی علت و سبب می پرسد:

- چرا نیامدی؟
- چرا گریه می کنی؟

نکته شماره یک: در جمله ی پرسشی با "مگر" در جواب مثبت از واژه (چرا) استفاده می کنیم:

مگر ناهار نمی خوری؟
چرا، می خورم.

تمرین

(أ) ترجم الجمل التالية إلى اللغة الفارسية:

١. ما أسمك؟.....
٢. متى عدت من المدرسه:.....
٣. هل أنت طالب؟.....
٤. ماذا تفعل؟.....
٥. كم عمرك؟.....
٦. كيف حالكم؟.....
٧. أي الألوان تحب؟.....
٨. كيف ذهبت إلى الجامعة:.....
٩. لماذا لم يأت أحمد:.....
١٠. أين تعيش؟.....

(ب) ضع علامة الاستفهام المناسبة:

١. حال شما.....است؟
٢.زندگی می کنی؟
٣.فصل را بیشتر دوست دارید؟
٤.خواهر و برادر دارید؟
٥.به سینما رفتید؟

۵) ضمیر موصول:

ضمیر موصول "که"

مردی که به خانه ام آمد کور بود / فیلمی که دیدم خوب بود

نکته شماره یک: به کلمه ای که قبل از ضمیر موصول بیاید یای می افزایند که اسمش یای تاکید یا یای تعریف است، مثل:

مردی که / خانه ای که / صدایی که / دانشجویی که

۶) ضمیر مبهم:

صفت های مبهم همراه اسم می آیند ونوع، چگونگی، ومقدار آن را به طور نا معین نشان می دهند، مهمترین صفت های مبهم عبارت اند از:

م	ضمیر مبهم	المعنی
۱	هر	کل
۲	همه	کل / جمیع
۳	برخی	بعض
۴	بعضی	بعض
۵	هیچ	أنتم / انتن
۶	بسیاری	العديد
۷	اندکی	القليل
۸	کمی	قليل
۹	دیگر	آخر

۱. هر اتاقی یک فرش داشت.
۲. همه ی درخت ها زیبا هستند.
۳. بعضی از مردم سیب را دوست ندارند.
۴. هیچ خیابانی خلوت نبود.
۵. بسیاری از مردم هندوانه را دوست دارند.
۶. کمی از آب روی زمین ریخت.
۷. اتاق دیگر، اتاق همکارم است.

نکته شماره یک: اگر ضمیرهای (همه، بعضی، برخی، گروهی، عده ای، خیلی ها، دیگران)، نهاد جمله باشند فعل بعد از آن ها به شکل جمع نوشته می شود، مثل:

برخی از این شهر رفتند

نکته شماره یک: اگر ضمیرهای (کسی، هر کس، دیگری، یکی، یکی دیگر، هرچه، هیچ)، نهاد جمله باشند فعل بعد از آن ها به شکل مفرد نوشته می شود، مثل:

او رفت و یکی دیگر آمد

نکته شماره یک: معمولاً بعد از ضمیرهای (کسی؛ هیچ)، فعل به شکل منفی می آید، مثل:

کسی اینجا نبود

هیچ کسی اینجا نبود

روابط خانوادگی

باجناق	خاله	پسر
عدیل	خاله	ولد
نوه	دایی	دختر
حفید	خال	بنت
بیوه	عمو	مرد
أرملة	عم	رجل
داماد	عمه	زن
صهر	عمة	مرأة
فرزند	برادر زاده	پدر (بابا)
ابن	ابن الاخ	أب
پیر	خواهر زاده	مادر (مامان)
عجوز/ شیخ	بنت الأخ	أم
جوان	عمو زاده	خواهر (آبجی)
شاب	ابن العم	أخت
بچه	دایی زاده	برادر (داداش)
طفل	ابن الخال	أخ
شوهر	دختر عمو	پدربزرگ
زوج	بنت العم	جد
همسر	دختر خاله	مادربزرگ
زوجة	بنت الخالة	جدة
خانه دار	دختر دایی	مجرد
ربة منزل	بنت الخال	أعزب
بازنشسته	بستگان	متاهل
على المعاش	أقارب	متزوج

فصل سوم

اسماء

اسم:

کلمه ای است که برای نامیدن شخصی، چیزی، حیوانی، و یا مفهومی استفاده می شود. می تواند مستقیماً و مستقلاً نهاد، مفعول، متمم، منادا باشد.

اقسام اسم

۱. عام و خاص.
۲. جامد و مشتق.
۳. ذات و معنی.
۴. ساده و مرکب.
۵. شناس و ناشناس.
۶. مفرد و جمع.

۱) عام و خاص:

اسم عام، اسمی را می گویند که شامل کلیه ی افراد همجنس باشد، و همه وابسته های پیشین و بسین را بگیرد، مانند:

(کشور- کتاب- پسر - دریا- اقیانوس- مادر)

اسم خاص، اسمی است که بر فرد یا افراد مخصوص و معینی اطلاق می شود، و گاهی دو وابسته ی پسین(نشانه های جمع، ی نکره) را نمی پذیرد، و اصولاً اسم های خاص را می توان در چهار جای داد:

۱. اسم مخصوص انسان ها: (مهتاب- نرگس- سعید- مریم- مهدی).
۲. اسم مخصوص حیوان ها: (ذو الجناح- عقاب- رخس- شبذیز).
۳. اسم مخصوص مکان ها: (ایران- مصر- میدترانه- عطارده- سوریه).
۴. اسم کتاب ها و اشیایی که بیشتر از یکی نیستند: (قرآن- انجیل- تورات- حجر الاسود).

۲) جامد ومشتق:

اسم هایی که در ساختمان آن ها بن فعل وجود ندارد (جامد) نامیده می شوند، مانند:

(پرستو- اسب- دختر- پسر - کتاب- قلم)

در مقابل اسم هایی را که با بن ماضی یا بن حال ساخته می شوند (مشتق) می نامند، مانند:

(بینش- بخشش- رفتار- کوشش- راننده- نویسنده)

۳) ذات و معنی:

اسمی که به طور مستقل در خارج از ذهن وجود دارند و مری و ملموس و محسوس هستند اسم ذات می نامند، مانند:

(کتاب- صندلی- درخت- مرد- زن)

در مقابل اسمی که به صورت مستقل در خارج از ذهن وجود ندارد و پیدا نمی شود، اسم معنی می نامند، مانند:

(دانش- هوش- بزرگی- زیبایی- آزادی- روش)

۴) اسم ساده و مرکب:

اسم ساده اسمی است که از یک تکواژ ترکیب یافته است، مانند:

(کتاب- سر - دل- انسان)

واسمی که از دو یا چند بخش ترکیب یافته است آن را مرکب گویند، مانند:

(کتابخانه- سربازخانه- دلارایی- روزنامه)

انواع اسم های مرکب:

۱. از دو اسم (اسم + اسم): مهمانخانه- پدرزن- کارخانه
۲. از دو اسم با الف میانوند (اسم + ا + اسم): بناگوش- سراسر- پیشاپیش
۳. از ترکیب بن ماضی و بن مضارع: گفت وگو- زدوبند
۴. از ترکیب بن فعل با واژها یا وندها یا پسوند: پیشرفت- گفتار- سازمان- درآمد- دانشگاه- دبیرستان
۵. از صفت و اسم یا اسم و صفت: نوروز- سپید رود- زنده رود- دلخوش
۶. از شماره و اسم: چهار راه- چهار پا- چهار چوپ.
۷. از تکرار اسم صوت: عرعر- شرشر- بع بع

۵) شناس وناشناس:

اسم اگر برای مخاطب یا خواننده شناخته و آشنا باشد آن را **شناس (معرفه)** گویند، اسم های معرفه در فارسی معمولاً علامتی ندارد و بی علامتی، خود حاکی از معرفه بودن اسم است، و مهمترین اقسام معرفه اند:

۱. اسم های خاص چون: (ایران، مصر، علی، حسین)
۲. موصوف صفت های اشاره ی: (آن، این، همان، همین، چنان، چنین،.....)
- (این خودکار، آن خانه، همان روز، چنین کتاب)
۳. مفعول وقتی همراه (را) باشد: (کتاب را خواندم)
۴. اسمی که به یکی از معرفه ها مضاف شود: کتاب گلستان، خانه ی فرهاد

اسم اگر برای مخاطب یا خواننده شناخته و آشنا نباشد آن را **ناشناس (نکره)** گویند، اسم های نکره به صورت زیر می آیند:

۱. "یک" در اول اسم : یک + مرد = یک مرد
۲. "ی" در آخر اسم : مرد + ی = مردی
۳. "یک" در اول اسم و "ی" در آخر اسم : یک مردی

نکته شماره یک: اگر اسم به های صامت ختم شود، الف قبل از یای نکره می افزاییم:

جمله + ا + ی = جمله ای

نکته شماره دو: اگر اسم به (الف یا واو) ختم شود، (یی) بعد از الف یا واو می افزاییم:

صدا	صدا+یی = صدایی
دانشجو	دانشجو+یی = دانشجویی

تمرین

کلمه های زیر را نکره کنید:

۱. توانا.....
۲. صوفی.....
۳. واژه.....
۴. آهو.....
۵. شاه.....
۶. صدا.....
۷. مو.....
۸. خانه.....
۹. کشتی.....
۱۰. کشور.....
۱۱. صندلی.....
۱۲. جا.....

۶) مفرد و جمع:

اسم اگر بر یک فرد یا یک چیز دلالت کند آن را مفرد گویند، و اگر بیشتر از یکی را می‌رسانند جمع نامیده می‌شوند. در فارسی دو نشانه ی جمع بستن داریم (ها-ان):

ا. اسم‌هایی که در فارسی با (ها) جمع بسته می‌شوند:

۱. اسم جمادات: کتاب‌ها - سنگ‌ها - میزها - خانه‌ها.
۲. اسم‌های معنی: نفرت‌ها - اراده‌ها - وجدان‌ها - ترس‌ها - دانش‌ها.

ب. اسم‌هایی که در فارسی با (ان) جمع بسته می‌شوند:

۱. اسم انسان‌ها و جانوران معمولاً با (ان) جمع بسته می‌شود، مثل: کودکان - پسران - دختران - مردان - زنان - گوسفندان - مرغان - شیران.

نکته شماره یک: اگر اسم جانوار باشد وبه های صامت ختم شود، های صامت به (گ) تبدیل می‌شود:

زنده «» «» «» «» «» «» زندگان / بنده «» «» «» «» «» «» بندگان / تشنه «» «» «» «» «» «» تشنگان

نکته شماره دو: اگر اسم جانوار باشد وبه (الف) یا (واو) ختم شود، هنگام جمع بستن با (ان) بین کلمه و (ان) فاصله (ی) می‌افزایند:

آشنا «» «» «» «» «» «» آشنایان / دانا «» «» «» «» «» «» دانایان / گدا «» «» «» «» «» «» گدایان

دانشجو «» «» «» «» «» «» دانشجویان / دروغگو «» «» «» «» «» «» دروغگویان / جنگجو «» «» «» «» «» «» جنگجویان

نکته شماره سه: استثنای از این قاعده برخی از کلمات مختوم به (واو) اما یای افزوده نمی شود:

آهو – بانو- خسرو- بازو- زانو- ابرو- نیکو- گیسو- جادو

آهوان – بانوان- خسروان- بازوان- زانوان- ابروان- نیکوان- گیسوان- جادوان

ج. اسم هایی که با هر دو نشانه جمع می بندند:

۱. اعضای زوجی بدن انسان: گوش (گوش ها/ گوشان)- چشم (چشم ها/ چشمان)- دست (دستها/ دستان).

۲. چند کلمه ای که زمان را نشان می دهد: شب (شب ها/ شبان)- روز (روزها/ روزان)- ماه (ماهها/ ماهان)- سال (سالها / سالان)- روزگار (روزگارها/ روزگاران).

۳. چند کلمه ای که به گیاهان اشاره دارد: نهال (نهال ها/ نهالان)- گیاه (گیاهها/ گیاهان)- درخت (درختها/ درختان)- گل (گلها / گلان).

۴. کلمات که با هر دو نشانه جمع بسته می شود: واژه (واژه ها/ واژگان)- ستاره (ستاره ها/ ستارگان)- گناه (گناهها/ گناهان)- کشور (کشورها/ کشوران)- گوهر (گوهرها/ گوهران).

▪ جمع های عربی (ین – ون – ات) در فارسی:

(انقلابیون- مسلمین- معصومین- ادبیات- تعلیمات- اطلاعات- مقدمات)

▪ اسم هایی که با (جات) می آیند:

(میوه»»»»میوجات- سبزه»»»»سبزجات- کارخانه»»»»کارخانجات)

تمرین

کلمه های زیر را جمع بنیدید:

۱. اتاق:.....
۲. دفتر:.....
۳. صندلی:.....
۴. زن:.....
۵. مدرسه:.....
۶. دریا:.....
۷. دوست:.....
۸. کشور:.....
۹. دروغگو:.....
۱۰. استاد:.....
۱۱. گدا:.....
۱۲. گناه:.....
۱۳. چشم:.....
۱۴. دانشجو:.....
۱۵. دانا:.....
۱۶. روزگار:.....

نقش های اسم

۱. نقش نهادی: اسم وقتی نهاد (مسند الیه) باشد:

هوا خوب است / محمد باهوش است / سعید آمد / حسین سیب را خورد

۲. نقش ندایی: اسم وقتی منادا باشد:

ا. "یا" در اول اسم: یا حسین

ب. "ای" در اول اسم: ای دوست

ج. "الف" در آخر اسم: سعیدا

نکته یک: اگر اسم به (الف) ختم شود، (یای) قبل از الف ندایی می آفراییم:

خدا = خدا + ی + ا = خدایا

۳. نقش مفعولی: اسم یا کلمه ای است که کار بر آن واقع می شود و معنی جمله را تمام می کند.

رامین خانه را خرید

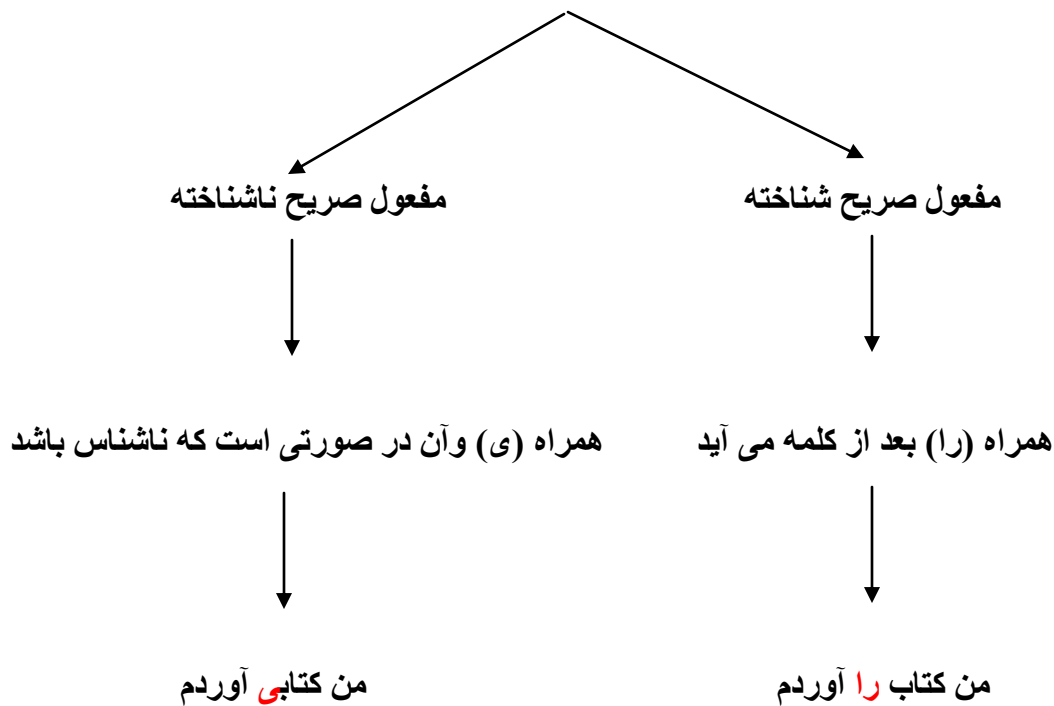
نهاد + مفعول + فعل

او در اتاق را بست

نهاد + گروه مفعولی + فعل

• انواع مفعول:

أ. مفعول صریح: مفعول صریح به دو گونه تقسیم می شود:

نکته یک: گاهی مفعول همراه (ی) و (را) می آید:

امروز دوستی را در خیابان دیدم که مدت ها از او خبری نداشتم

نکته دو: مفعول با ضمیر هم می آید:

من او را دیدم من آن را دیدم

ب. مفعول غیر صریح (متمم): متمم اسمی یا کلمه ای است که همراه حرف اضافه می آید، و حرف اضافه قبل از اسم یا کلمه می آید:

م	حرف اضافه	المعنى
۱	از	من / عن / بسبب
۲	به	إلى
۳	در	في
۴	با	مع / بواسطة
۵	بر / روی	على

منصور **به** دانشگاه رفت. سارا **از** تاریکی می ترسد. من **در** دفتر نوشتم.

نکته یک: اگر در یک جمله مفعول صریح شناخته و متمم می آیند اول مفعول صریح شناخته را می نویسند:

من **آدرستان را** **از حسین** گرفتم
او **کتابش را** **روی میز** گذاشت
نهاد + مفعول شناخته + متمم + فعل

نکته دو: اگر در یک جمله مفعول صریح ناشناخته و متمم می آیند اول متمم را می نویسند:

من **از کتابفروشی** **کتابی** خریدم
نهاد + متمم + مفعول ناشناخته + فعل

نکته سه: متمم با ضمیر هم می آید:

من **با تو** ازدواج کردم من **از تو** پرسیدم من **به تو** گفتم

۴. نقش اضافی:

نقش اضافی آن است که اسم در جمله مضاف و مضاف الیه واقع شود. کلمه ی اول را مضاف و کلمه ی دوم را مضاف الیه می گویند. و در آخرین حرف مضاف کسره را می افزایند که کسره ی اضافه را می نامند.

کسره اضافه بین (اسم + اسم) یا (اسم + ضمیر منفصل) یا (موصوف + صفت) اضافه می شود.

مدادِ حسین - مدیرِ مدرسه - کوهِ دماوند - کیفِ مریم - خواهرِ او - مردِ خوب

نکته یک: اگر مضاف به های صامت ختم شده باشد به جای کسره ی اضافه روی (ها) همزه (ی) یا بین مضاف و مضاف الیه (ی) می گذارند و آن را با صدای یای مکسور تلفظ می کنند:
خانه حسین خانه ی حسین

نکته دو: اگر مضاف به (الف) یا (واو) ختم شده باشد. در آخر آن به جای کسره ی اضافه (ی) مکسور می افزایند:
دریای خزر - ناوای روستا آهو ی کوهی - مترو ی تهران

نکته دو: اگر مضاف به (یاء) ختم شده باشد. فقط آن را با صدای یای مکسور تلفظ می کنند:

صندلی من / کشتی بزرگ

• در برخی از مضاف و مضاف الیه کسره ی اضافه حذف می شود:

۱. اضافه ی مقلوب: کارخانه - روزنامه - گذرنامه - کتابخانه.
۲. روابط خانوادگی: پدر بزرگ - مادر بزرگ - برادر زاده - دختر عمو - دایی زاده.
۳. شماره ی صحیح: سه کتاب - پنج کیلو - ده نفر.
۴. کلمه + حرف (از - به - در - با - تا): خانه از - از خانه.
۵. کلمه + ضمیر متصل: برادرم - خواهرم.

اقسام اضافه

۱. اضافه ی ملکی: که در آن مضاف الیه مالک مضاف است و معمولاً مضاف الیه انسان یا ضمیر گسسته باشد:

خانه ی سعید

کتاب محسن

مضاف + مضاف الیه

مضاف + مضاف الیه

کیف تو

کتاب او

مضاف + مضاف الیه

مضاف + مضاف الیه

۲. اضافه ی تخصیصی: که در آن مضاف مخصوص مضاف الیه است:

پنجره ی کلاس

کتاب درس

میز مطالعه

۳. اضافه ی توضیحی: که در آن مضاف اسم عام، و مضاف الیه اسم خاص است:

ماه خرداد

روز شنبه

دریای سرخ

کشور ایران

۴. اضافه ی بیانی: که در آن مضاف الیه جنس مضاف را بیان می دارد، چون:

سینی نقره

جام طلا

لباس پشم

۵. اضافه ی بنوت (فرزندی): که در آن مضاف فرزند مضاف الیه است و کلمه ی

(ابن) حذف می شود و به جای آن کسره ی اضافه فزوده می شود، چون:

محمد زکریا

یعقوب لیث

عیسی مریم

۶. اضافه ی تشبیهی: که در آن میان مضاف و مضاف الیه رابطه ی شباهت باشد،

و اضافه ی تشبیهی دو گونه است: اضافه ی (مشبه) به (مشبه به) یا بر عکس، چون:

- اضافه ی مشبه به مشبه به:

چشم آهو

لب لعل

قد سرو

- اضافه ی (مشبه به) به (مشبه):

آهوی چشم

لعل لب

سرو قد

۶. اضافه ی استعاری: که در آن مضاف در غیر معنی حقیقی خود به کار می رود،

چون:

زلف سمن

دست صبا

روی سخن

دست روزگار

أ. ضع علامة الإضافة المناسبة بين الكلمات التالية:

١. كتاب- دانشجو:
٢. مدرسه- ايران:
٣. خانه- تو:
٤. صندوق- اتاق:
٥. دريا- خزر:
٦. دانشجو- دانشگاه:
٧. ميوه- انار:
٨. دانشگاه- تهران:
٩. اتو- کارگاه:
١٠. پنجره- خانه:

فصل چہارم

صفت

صفت:

صفت یکی از چگونگی های اسم را می رساند و اسمی که درباره ی آن توضیحی می دهد موصوف نامیده می شود.

صفت از حیث ساختار به سه گونه تقسیم می شود:

۱. ساده ۲. مرکب ۳. گروه وصفی

۱. صفت ساده: خوب & بد - روشن & تاریک - چاق & لاغر

۲. صفت مرکب: بدبخت - خوش مزه - روشندل - دل گرم

۳. گروه وصفی: اسب سفید دم کوتاه دارد

نکته شماره یک: یای نکره با صفت یا موصوف می آید:

استادی بزرگ آمد / استاد بزرگی آمد

کتاب خوب (کتاب خوبی) کتاب خوب و بزرگ (کتاب خوب و بزرگی)

خانه ی زیبا (خانه ی زیبایی) بچه ی ترسو (بچه ی ترسوئی)

نکته شماره دو: ضمیر اضافی با صفت می آید نه موصوف:

دوست عزیزم / خواهر بزرگم / صورت خسته ات

اقسام صفت

۱. بیانی. ۲. شمارشی. ۳. تعجیبی.

۱) صفت بیانی:

صفتی است که همراه اسم و اغلب پس از آن می آید و چگونگی و مشخصات اسم را بیان می کند.

اقسام صفت بیانی:

صفت بیانی پنج گونه است:

- ا. صفت ساده
- ب. صفت فاعلی
- ج. صفت مفعولی
- د. صفت نسبی
- ه. صفت لیاقت.

أ. صفت ساده:

(کتاب خوب، مادر مهربان- اتاق کوچک- روز روشن)

ب. صفت فاعلی:

- اسم فاعل: بن مضارع + **نده** = گیرنده / شرمنده / آینده / گوینده / داننده
- مشابهه با اسم فاعل: بن مضارع + **ا** = بینا / شنوا / دانا / گویا / رسا / جویا

نکته شماره یک: فرق میان اسم فاعل و صیغه ی مشابهه به اسم فاعل:

اسم فاعل به حالت موقت می آید

صیغه ی مشابهه به اسم فاعل به حالت دایم می آید

- صفت حالیه: بن مضارع + **ان** = گریان / خندان / روان
- صفت فاعلی: بن مضارع + **گار** = آفریدگار / آموزگار / پروردگار

ج. صفت مفعولی: صفتی که با افزودن های صامت در آخر بن ماضی می سازند، و دو گونه ساده و مرکب است:

- شنیده / خوانده / گرفته / آورده / نوشته / سوخته / پخته
- خواب آلوده / پیشرفته / دلداده / دست پخته

د. صفت نسبی: صفتی است که به کسی یا جایی یا جانواری یا چیزی نسبت داده شود. معروفترین نشانه های صفت نسبی عبارتند از:

ی - ین - ینه - انه - گان - و - های صامت - گار

م	الكلمة	اللاحقة
۱	مصر / ایران / آسمان / خاک	مصری / ایرانی / آسمانی / خاکی
۲	زر / آهن / دروغ / سنگ	زرین / آهنین / دروغین / سنگین
۳	دیر / زر / سیم / پشم	دیرینه / زرینه / سیمینه / پشمینه
۴	صبح / روز / مرد / زن	صبحانه / روزانه / مردانه / زنانه
۵	راه / بازار / ده / شاه	رایگان / بازارگان / دهگان / شایگان
۶	ترس / اخم / شکم	ترسو / اخمو / شکمو
۷	سال / هفت / روز / ماه	ساله / هفته / روزه / ماهه
۸	روز / یاد	روزگار / یادگار

ه. صفت لیاقت: که شایستگی موصوف را بیان می کند، و نشانه ی آن (ی) است که به آخر مصدر فارسی می افزایند:

دیدنی - خواندنی - رفتنی - نوشتنی

درجات صفت بیانی:

☒ **صفت مطلق:** (خوب- بد – باهوش- زشت- زیبا)

☒ **صفت برتر(تفضیلی):** که به وسیله ی آن موصوفی را در صفتی مشترک با یک یا چند موصوف دیگر می سنجیم، صفت برتر با افزودن **(تر)** به آخر صفت مطلق پدید می آید:

خوبتر- باهوشتر- بزرگتر

- علی از احمد باهوشتر است.
- لیلی از مریم بلندتر است.

☒ **صفت برترین(عالی):** که موصوفی را در صفتی مشترک با همه ی موصوف های همجنس می سنجد، نشانه ی صفت برترین با افزودن **(ترین)** به آخر صفت مطلق پدید می آید:

خوبترین- باهوشترین- بزرگترین

- تهران بزرگترین شهرهای ایران است.
- علی باهوشترین شاگرد کلاس است.

☒ **صفت مبالغه(افراطی):** که قبل از صفت یک نشانه می آمد که مبالغه را بیان می کند، نشانه ی صفت مبالغه با افزودن کلمات مانند (خیلی، بسیار، زیاد، سخت) قبل از صفت مطلق پدید می آید:

خیلی خوب- زیاد گرم- بسیار بزرگ- سخت دلتنگ

صفت ها

زیبا/ قشنگ	زشت
جمیل	قبیح
نرم	خشن/ درشت
ناعم	خشن
بلند/ دراز	کوتاه
طویل	قصیر
تمیز	کثیف
نظیف	متسخ
جدید/ نو/ تازه	قدیمی/ کهنه
جدید	قدیم
شیرین	تلخ
حلو	مر
پهن/ گشاد/ وسیع	تنگ/ باریک
واسع	ضیق
بزرگ	کوچک
کبیر	صغیر
گران	آرزان
غالی	رخیس
آسان	سخت/ دشوار
سهل	صعب
تاوان/ قوی/ زورمند	سست/ ناتوان
قوی	ضعیف
روشن	تاریک
مضيء	مظلم
خوب	بد
جید	سیء

صفت ها

لاغر	چاق
رفیع	سمین
ترسو	دلّاور
جبان	شجاع
خیس	خشک
مبتل	جاف
فقیر / بیچاره	پولدار / ثروتمند
فقیر	غنی
شلوغ	خالی
مزدحم	خالی
غمگین	شاد / خوشحال
حزین	مسرور
روغگو	راستگو
کاذب	صادق
کودن / ابله	باهوش / هوشیار
غبی	ذکی
پیر	جوان
عجوز	شباب
ستمگر	دادگر
ظالم	عادل
سیر	گرسنه
شبعان	جانع
دیوانه	خردمند
مجنون	عاقل

صفت ها

آهسته / کند	با سرعت / تند
بطيء	سريع
بی ادب	با ادب
قليل الأدب	مهدب
سنگین	سبک
ثقیل	خفیف
خسیس	سخاوتمند
بخیل	کریم
نزدیک	دور
قرب	بعید
بدبین	خوشبین
متشائم	متفائل
داغ / گرم	سرد
ساختن	بارد
خالی	پر
فارغ	ممتلئ
کم	زیاد / بسیار
قلیل	کثیر
پرحرف	ساکت / آرام
ثرثار	هادئ
تنبل	فعال
کسول	نشيط

تمرین

از صفت مناسب (مطلق، برتر، برترین) استفاده کنید:

۱. گل دنیا، گل یاس است. (زیبا)
۲. او.....مرد دنیاست. (قوی)
۳. زمستان.....تابستان است. (قشنگ)
۴. دماوند.....کوه ایران است. (بلند)
۵. به نظر آن ها شیمی.....فیزیک است. (سخت)
۶. تو با این لباس خیلی.....هستی. (زیبا)
۷. تو با ورزش کردن کاملا.....می شوی. (لاغر)
۸. هوای ایران.....هند است. (گرم)
۹. او.....دوست من است. (مهربان)
۱۰. او یکی از.....دوست های من بود. (خوب)
۱۱. کلاس ما.....کلاس دانشگاه است. (بزرگ)
۱۲. آن ها برای رفتن کاملا.....هستند. (آماده)
۱۳. هیچ کسی این گل.....را دوست نداشت. (عجیب)

۳. صفت شمارشی:

اسمی که صفت شمارشی یعنی عدد شماره یا ترتیب آن را بیان دارد معدود نامیده می شود. صفت شمارشی چهار نوع است: ا. صفت شمارشی اصلی، ب. صفت شمارشی ترتیبی، ج. صفت شمارشی کسری، د. صفت شمارشی توزیعی.

ا. صفت شمارشی اصلی:

شماره	م	شماره	م	شماره	م	شماره	م	شماره	م
پانصد	۵۰۰	چهل	۴۰	بیست و یک	۲۱	یازده	۱۱	یک	۱
ششصد	۶۰۰	پنجاه	۵۰	بیست و دو	۲۲	دوازده	۱۲	دو	۲
هفتصد	۷۰۰	شصت	۶۰	بیست و سه	۲۳	سیزده	۱۳	سه	۳
هشتصد	۸۰۰	هفتاد	۷۰	بیست و چهار	۲۴	چهارده	۱۴	چهار	۴
نهد	۹۰۰	هشتاد	۸۰	بیست و پنج	۲۵	پانزده	۱۵	پنج	۵
هزار	۱۰۰۰	نود	۹۰	بیست و شش	۲۶	شانزده	۱۶	شش	۶
دو هزار	۲۰۰۰	صد	۱۰۰	بیست و هفت	۲۷	هفده	۱۷	هفت	۷
سه هزار	۳۰۰۰	دویست	۲۰۰	بیست و هشت	۲۸	هجده	۱۸	هشت	۸
چهار هزار	۴۰۰۰	سه صد	۳۰۰	بیست و نه	۲۹	نوزده	۱۹	نه	۹
پنج هزار	۵۰۰۰	چهارصد	۴۰۰	سی	۳۰	بیست	۲۰	ده	۱۰

* در فارسی شماره ی بزرگ اول می نویسند بعد شماره ی کوچک و بین دو آن حرف واو می گذارند:

بیست و یک- سی و چهار- چهل و پنج- پنجاه و دو- شصت و نه- هفتاد و هشت- نود و یک

نکته شماره یک: شماره ی (۴- ۵- ۶) به اینجوری به فارسی می نویسند:

(۴) و (۵) و (۶)

نکته شماره دو: معدود معمولاً مفرد می آید:

ده روز - صد سال - سه کتاب - شصت و پنج نفر

نکته شماره سه: ده واضعاف آن یعنی: صد، هزار، صد هزار، میلیون،

برای بیان کثرت با "ها" جمع بسته می شوند:

ده ها سال - صد ها خانه - هزار ها درخت - ده ها هزار جمعیت

نکته شماره چهار: یای نکره با معدود می آید نه عدد:

چهار سالی - دو روزی - هفت شبی

واحدهای شمارش:

۱. نفر: در کلاس ما دوازده نفر در می خوانند.
۲. بار (دفعه): ما هر روز سه بار (دفعه) غذا می خوریم.
۳. عدد (تا): ایشان سه عدد (تا) بستنی می خواهند.
۴. جلد: در کیف من سه جلد کتاب است.
۵. جفت: پدرم امروز یک جفت جوراب برای من می خرد.
۶. بسته: فرزندم یک بسته مداد رنگی دارد.

ب. صفت شمارشی ترتیبی:

صفت شمارشی ترتیبی، ترتیب قرار گرفتن معبود را می رساند، که به آخر عدد پسوند "م" (Om) یا "مین" (Omin) می افزایند:

نکته شماره یک:

به جای صفت شمارشی (سه ام) و (سه امین) لفظ "سوم" و "سومین" و به جای یکم اغلب لفظ (اول-اولین- نخست- نخستین) را به کار می برند.

نکته شماره دو:

اگر صفت شمارشی با پسوند (م) بیاید این صفت بعد از موصوف نوشته می شود:
اتاق چهارم

نکته شماره سه:

اگر صفت شمارشی با پسوند (مین) بیاید این صفت قبل از موصوف نوشته می شود:
هفتمین روز

نکته شماره چهار:

یازدهم - نوزدهم - بیستم - بیست و یکم - سی ام - سی و یکم - چهل و یکم - چهل و دوم

ج. صفت شمارشی کسری: البسط = صورت المقام = مخرج

• اگر صورت "یک" باشد اول مخرج را می آورند بعد صورت را می آورند، چون:

نیم - سه یک - چهار یک - پنج یک

نکته شماره یک: گاهی صفات شمارشی کسری عربی در فارسی به کار می رود:

نصف - ثلث - ربع - خمس - سدس - سبع

• اگر صورت "یک" نباشد اول صورت را می آورند بعد مخرج را می آورند و به آخر آن پسوند (م) می افزایند، چون:

دو پنجم - پنج ششم - سه چهارم - دو سوم

د. صفت شمارشی توزیعی:

• یک یک - دو دو - سه سه

• یک به یک (یکایک) - دو به دو - سه به سه

۳. صفت تعجبی:

این صفت برای تعجب استفاده می شود، و از (چه/عجب + اسم + ی) ساخته می شود. مثل:

• چه شهری (چه + شهر + ی)

• عجب مردی (عجب + مرد + ی)

نکته شماره یک: اگر اسم با (واو - الف) ختم شود برای راحتی تلفظ (یی) اضافه می شود:

چه دانشجویی

چه دریایی

نکته شماره دو: اگر اسم با (یای - های صامت) ختم شود برای راحتی تلفظ (ای) اضافه می شود:

چه خانه ای

چه بستنی ای

نکته شماره سه: برای ترکیب موصوف و صفت:

چه شهر خوبی

چه خانه ی زیبایی

چه بچه ی ترسوئی

چه لباس کهنه ای

چه راه طولانی ای

❏ فرق صفت و موصوف با مضاف و مضاف الیه:

۱. در میان صفت و موصوف می توانیم یای نکره بیاوریم ولی در مضاف و مضاف الیه نمی توانیم:

- مادر مهربان ← مادری مهربان / مادر مهربانی

- مادر مریم ← مادری مریم X

۲. اسم یا ضمیری پس از آن دو می آوریم، اگر آن اسم یا ضمیر وابسته ی کلمه ی اول شد، آن دو صفت و موصوف هستند:

- کفش تازه ← کفش تازه ی محمد (که محمد وابسته ی کفش است).

• ولی اگر آن اسم یا ضمیر وابسته ی کلمه ی دوم شد، آن دو مضاف و مضاف الیه هستند:

- کفش برادر ← کفش برادر محمد (که محمد وابسته ی برادر است).

فصل پنجم

وندها (پیشوند / پسوند)

پیشوندها:

به اول کلمه یا فعل اضافه می شود و به آن ها معنی و کاربرد جدیدی می دهد،
و کاربرد مستقل ندارد، مهمترین پیشوندها عبارت اند از:

با : بر سر اسم می آید، مانند:

باهنر - باهوش - با ادب

بی / نا : پیشوند نفی هستند، و بر سر کلمه یا بن فعل می آید، مانند:

بیگناه - بی ادب - بی هنر

ناشناس - نادرست - نابینا - ناامید

هم : به معنی مشارکت و همراهی است، و بر سر کلمه یا ضمیر یا بن فعل
می آید، مانند:

همکار - همکلاس - همراه - همسر - همسایه

همنشین - همساز

همدیگر - همین - همان - همچنین - همچنان

ب : در اول اسم می آید و صفت، قید می سازد، یا در اول مصدر می آید و قید
می سازد:

بنام - بسرعت - بتدریج - بخوبی - بزودی

(باز- بر- در- فرا- فرو- فراز- فرود- وا- ور- پس): در اول مصدر می

آیند و فعل های پیشوندی می سازند.

پسوندها:

به آخر کلمه یا فعل اضافه می شود و به آن ها معنی و کاربرد جدیدی می دهد،
و کاربرد مستقل ندارد، مهمترین پسوندها عبارت اند از:

(ا) : این پسوندها در موارد متعدد به کار می رود، مانند تحسین، تعجب،
وتاسف، یا صفت فاعلی یا دعا:

خوشا – عجا – دردا – دریغا – دانا – بینا – بادا – مبادا

(ار) : این پسوندها صفت فاعلی و صفت مفعولی می سازد:

دیدار – گفتار – خریدار – کشتار – پرستار

(بان) : معنی محافظت و فاعلیت:

باغبان – نگهبان – سایه بان

ستان / کده / زار / دان : پسوندهای مکان هستند:

بوستان – بیمارستان – ترکستان – هندوستان

دانشکده – آتشکده – هنرکده

گلزار – علفزار – چمنزار

آتشدان – نمکدان – گلدان

گاه : پسوند مکان و زمان است:

دانشگاه- آزمایشگاه- فرودگاه- صبحگاه- سحرگاه

چه / ک : پسوند تصغیر است به آخر اسم می آید:

طاقچه- کتابچه- باغچه- کوچه
مرغک- دخترک- پسرک- شاخک

مند : به معنی دارنده ی چیزی است:

دانشمند- هوشمند- ارجمند- خردمند- ثروتمند- سودمند

ناک : پسوند اتصاف و دارندگی و شدت:

خمشناک- دردناک- غمناک- ترسناک

وار : در معنی دارندگی و واتصاف است:

امیدوار- سوکوار- شاهوار- بزرگوار

واره : برای مشابهت و نسبت به کار می رود:

گاهواره- ماهواره- گوشواره- دردواره

گر : پسوند صفت فاعلی و صفت شغلی است:

حیله گر - دادگر - ستمگر - رفتگر - آرایشگر

ش : در آخر بن حال می آید و اسم مصدر می سازد:

خورش - بخشش - روش - کوشش

مان : در آخر صفت یا بن حال یا بن ماضی می آید:

شادمان - ساختمان - آپارتمان - سازمان

سار : برای مشابهت و کثرت در مکان و اتصاف است:

دیوسار - کوهسار - شاخسار - رخسار - شرمسار

های صامت : های بیان می نامند و در موارد زیر به کار می رود:

(أ) بن حال + های صامت = اسم الت

گیره - تابه - رنده - ماله - آویزه

(ب) اسم + های صامت = تصغیر و تحقیر

مرده - دختره - پسره - بقاله

(ج) صفت یا شماره + های صامت = ساختن اسم

زرده - سفیده - سبزه - هفته - دهه - سده - چهره - رخساره - چشمه - گوشه

فصل ششم

جمله ی اسمی

الجملة الأسمية:

أو كما تعرف بالجملة الإسنادية، أو جملة فعل الربط في اللغات الأخرى، لأن الجملة الاسمية في اللغة العربية تخلو من فعل الكينونة، وهي التي يقابل فيها الربط بين المسند اليه(المبتدأ) والمسند(الخبر) بكلمة(يكون) في اللغات الاجنبية، فإذا أردنا أن نقول (اسمى أحمد) فإن ترجمتها إلى اللغة الانجليزية هي:

(My Name **is** Ahmed)

فيلاحظ أن اللغة الانجليزية زادت على الجملة فعل الكينونة(**is**)، وهذا هو الحال في اللغة الفارسية أيضا فنقول:

اسم من احمد **است**

اسم من (مسند اليه) + احمد (مسند) + است(فعل الكينونة)

وتتكون الجملة الأسمية في اللغة الفارسية في أبسط أشكالها من:

مسند اليه(مبتدأ) + مسند(خبر) + فعل اسنادى(هستن)

- **المسند اليه:** هو الشخص أو الشيء الذي يسند إليه الحدث أو الصفة أو الحالة.
- **المسند:** هو الحدث أو الصفة أو الحالة التي تسند إلى المسند إليه.

جمله ی اسمی

كيفية تصريف الفعل (هستن)، يتم تصريف الفعل عن طريق حذف النون

وإضافة الضمائر المتصلة:

من هستم	هستم
تو هستی	هستی
او است	هست/ است
ما هستیم	هستیم
شما هستید	هستید
ایشان هستند	هستند

نفي الفعل (هستن)، ومخففه:

المخفف	النفي	الفعل
ام	نیستم	هستم
ای	نیستی	هستی
است	نیست	هست/ است
ایم	نیستیم	هستیم
اید	نیستید	هستید
اند	نیستند	هستند

جمله ی اسمی

مسند الیه (المبتدأ):

المبتدأ في اللغة الفارسية قد يأتي اسم أو ضمير أو مصدر مثال ذلك:

- هوا خوب است. (هوا اسم)
- حسین باهوش است. (حسین اسم)
- تو دانشجو هستی. (تو ضمير)
- او دانشمند است. (او ضمير)
- خواندن مفید است. (خواندن مصدر)

مسند/ گزاره (الخبر):

الخبر في اللغة الفارسية قد يأتي اسم أو صفة مثال ذلك:

- محمد پیغمبر است. (پیغمبر اسم)
- دانش گنج است. (گنج اسم)
- حسین خوشحال است. (خوشحال صفة)
- آفتاب روشن است. (روشن صفة)

الجملة الاسمية الموسعة، وتأتي في الأشكال التالية:

قد يأتي (المسند إليه) في شكل مركب إضافي يسميه البعض ضميمة اسمية (گروه اسمی)، وذلك مثل:

کشور ما ایران است.

مركب إضافي + اسم + رابطة

قفس این حیوان کوچک است.

مركب إضافي + صفة + رابطة

حال شما چطور است؟

مركب إضافي + ضمير استفهام + رابطة

حياط خانه ی شما وسیع است.

مضاف + مضاف إليه + مسند + رابطة

این مرد جوان باهوش استادم است.

موصوف + صفة + صفة + مسند + رابطة

المسند ویأتي مركبًا إضافيًا بأن يضاف إلى اسم أو عدة أسماء أو صفات فيما يعرف في الفارسية بـ (گروه اسمی) أو (گروه وصفی) مثال ذلك:

محمد پیغمبر خداست.

اسم + مرکب إضافی + رابطة

معلم خیلی مهربان است.

اسم + مرکب وصفی + رابطة

او پزشکی ماهری است.

ضمیر + مرکب وصفی + رابطة

من استاد دانشگاه هستم.

ضمیر + مرکب اضافی + رابطة

این مرد جوان باهوش پسر آقای حسنی است.

مرکب وصفی + مرکب اضافی + رابطة

بعض الملاحظات على الفعل (است) فى الفصحى:

• مع الكلمات المنتهية بألف تحذف الف(است)

- او دانا است ← او دانا**ست**

- او كجا است؟ ← او كجا**ست**

• مع الكلمات المنتهية بياء فى الأغلب تحذف ألف(است) وتلصق(ست) فى الكلمة

- او چینی است ← او چینی**ست**

- اوضاع عادى است ← اوضاع عادى**ست**

الفرق بين (است) و (هست)

(1) است: هو فعل يدل على الكينونة، بمعنى يكون، مثل:

- على دلاور است = على شجاع
- آب سرد است = الماء بارد
- هوا گرم است = الطقس حار
- ساختمان بلند است = المبنى مرتفع
- حال شما چطور است؟ = كيف حالك؟
- (على يكون شجاع)
- (الماء يكون بارد)
- (الطقس يكون حار)
- (المبنى يكون مرتفع)
- (كيف يكون حالك؟)

٢) هست: هو فعل يدل على الوجود، أي أن معناه يميل لإعطاء معنى كلمة "موجود".

- على است: علي يكون.....(جملة غير مكتملة المعنى)
- على هست : علي موجود (جملة مكتملة المعنى)
- هو روشن است= الطقس صافي
- هو روشن هست= جملة خاطئة ليس لها معنى
- خدا است = جملة غير مكتملة
- خدا هست = الله موجود.
- آب در لیوان است = الماء في الكأس (للدلالة على مكان الماء)
- آب در لیوان هست = الماء في الكأس (للدلالة على وجود الماء)
- کسی هست= يوجد شخص.
- جا هست= يوجد مكان.

جمله ی اسمی

یک:

زهرا: سلام مریم

مریم: سلام زهرا.

زهرا: حالت چطوره؟

مریم: ممنون.

دو:

میترا: سلام سارا.

سارا: سلام میترا.

میترا: چطوری؟

سارا: مرسی.

سه:

معصومه: سلام مرجان.

مرجان: سلام معصومه.

معصومه: حالت خوبه؟

مارجان: قربانت.

چهار:

محمد: من محمد هستم.

علی: علی هستم.

محمد: خوشبختم.

علی: من هم همینطور.

پنج:

مژگان: من مژگان هستم.

نسرين: من نسرين هستم.

مژگان: خوشبختم.

نسرين: من هم همینطور.

شش:

رضا: من رضا هستم. شما؟

امیر: امیر هستم.

رضا: خوشبختم.

امیر: منم همینطور.

المعنى	الكلمة
مرحبا	سلام
كيف حالك	حالت چطوره/ چطور است
شكرا	ممنون
كيف حالك	چطوری/ چطور هستی
أنت بخير؟	حالت خوبه/ خوب است
أفديك/ روجي فداء لك	قربانت
فرصة سعيدة	خوشبختم
أنا كذلك	من هم همینطور

اختصارات الفعل (هستن) في العامية

✓ الفعل (هستم) في العامية يقلب (ام-م):

من ایرانی ام / من ایرانیم	- من ایرانی هستم
من فروشنده ام	- من فروشنده هستم
من معلم	- من معلم هستم
من دانشجو ام	- من دانشجو هستم
من کجام؟	- من کجا هستم؟

✓ الفعل (هستی) في العامية يقلب (ای-ی-یی):

تو ایرانی ای	- تو ایرانی هستی
تو فروشنده ای	- تو فروشنده هستی
تو معلمی	- تو معلم هستی
تو دانشجویی	- تو دانشجو هستی
تو کجایی	- تو کجا هستی

✓ الفعل (است) في العامية يقلب (هـاء-ئه-ئیه-ست):

اون ایرانیه	- او ایرانی است
اون معلمه	- او معلم است
اون فروشنده ست	- او فروشنده است
اون کجاست	- او کجاست
اون دانشجوئه	- او دانشجو است
اون ایتالیاییه	- او ایتالیایی است

جمله ی اسمی

✓ الفعل (هستيم) في العامية يقلب (ايم- يم):

ما ایرانی هستيم	- ما ایرانی ايم
ما فروشنده هستيم	- ما فروشنده ايم
ما خوب هستيم	- ما خوبيم
ما دانشجو هستيم	- ما دانشجو ايم

✓ الفعل (هستيد) في العامية يقلب (ايد- يد- هستين):

شما ایرانی هستيد	- شما ایرانی ايد / هستين
شما فروشنده هستيد	- شما فروشنده ايد / هستين
شما خوشحال هستيد	- شما خوشحاليد / هستين
شما دانشجو هستيد	- شما دانشجو ايد / هستين
شما کجا هستيد؟	- شما کجا هستين؟

✓ الفعل (هستند) في العامية يقلب (اند- ند- هستن- ن):

آن ها ایرانی هستند	- اونا ایرانی اند / هستن
آن ها معلم هستند	- اونا معلمند / معلمن / هستن
آن ها فروشنده هستند	- اونا فروشنده اند / هستن
آن ها کجا هستند؟	- اونا کجا هستن؟
آن ها دانشجو هستند	- اونا دانشجو اند / هستن

خواندن و شنیدن

ب: بشنوید و جمله ها را کامل کنید.

- من ایرانی هستم_ من ایرانی ام/ من ایرانیم
- تو لبنانی هستی_ تو لبنانی ای.
- او چینیست_ اون چینیهِ.

پ: بشنوید و پاسخ ها را کامل کنید:

یک: تو معلمی؟

دو: پدر تو ترکه؟

سه: دوست تو مجرده؟

چهار: برادر تو کارمنده؟

پنج: دوست تو دکتره؟

ث: به گفتگوها گوش دهید و پاسخ ها را کامل کنید:

تو برزیلی هستی؟

نه من ارژانتینی هستم.

تو متأهلی؟

نه من مجرد هستم.

تو دانشجویی؟

نه من کارمندم.

جمله ی اسمی

سه:

دوستان شما کره ای هستند؟

نه اونا چینی هستن.

اونا متأهلند؟

نه اونا مجرد هستن.

اونا دانشجو هستن؟

نه اونا دکترند.

چهار:

شما آلمانی هستید؟ بله ما آلمانی هستیم.

شما مجرد هستید؟ نه ما متأهلم.

شما کارمند هستید؟ نه ما دانشجو هستیم.

ج: جمله ها را بشنوید و قسمت های نا درست را مشخص کنید:

یک: مریم ایرانیه، اون در تهران زندگی میکنه، مریم معلمه.

دو: محمد لبنانیه، اون در بیروت زندگی میکنه، محمد مهندسه.

سه: ریوکو ژاپنیه، اون در توکیو زندگی میکنه، ریوکو کارمنده.

چهار: آندره انگلیسیه، اون در لندن زندگی میکنه، آندره پزشکه.

پنج: دوید سوئدیه، اون در استکهلم زندگی میکنه، دوید فروشنده ست.

شش: خوزه اتالیاییه، اون در روم زندگی میکنه، خوزه دانشجوئه.

هفت: جیک استرالیاییه، اون در سیدنی زندگی میکنه، جیک راننده ست.

هشت: الکس فرانسویه، اون در پاریس زندگی میکنه، الکس استاد دانشگاهه.

م	کلمه	معنی
۱	ایرانی	ایرانی
۲	لبنانی	لبنانی
۳	چینی	صینی
۴	برزیلی	برایلی
۵	ارژانتینی	أرجنتینی
۶	ژاپنی	یپانی
۷	ایتالیایی	إیطالی
۸	آلمانی	ألمانی
۹	کره ای	کوری
۱۰	ترک	ترکی
۱۱	مجرد	أعزب
۱۲	متاهل	متزوج
۱۳	کارمند	موظف
۱۴	فروشنده	بائع
۱۵	معلم	معلم
۱۶	زندگی کردن	العیش
۱۷	مهندس	مهندس
۱۸	پزشک	طیب
۱۹	راننده	سائق
۲۰	دکتر	دکتور / طیب
۲۱	استاد دانشگاه	استاذ جامعی
۲۲	استرالیایی	استرالی
۲۳	فرانسوی	فرنسی
۲۴	انگلیسی	انجلیزی / بریطانی
۲۵	لبنانی	لبنانی

سوئدی	سوئدی	۲۶
سیدنی	سیدنی	۲۷
پاریس	پاریس	۲۸
ستوکهولم	استکهلم	۲۹
روما	روم	۳۰
أب	پدر	۳۱
أم	مادر	۳۲
أخ	برادر	۳۳
اخت	خواهر	۳۴
صديق	دوست	۳۵

کلمات فارسی

انواع شغل

آتش نشان

آهنگر

آشپز

باغبان

پزشک

بازیگر

پلیس راهنمایی

پلیس

پرستار

دارو فروش

کفاش

تعمیر کار

		
<p>دامپزشک</p>	<p>نَجّار</p>	<p>خلبان</p>
		
<p>راننده</p>	<p>دندانپزشک</p>	<p>رُفتگر</p>
		
<p>قصاب</p>	<p>غوّاص</p>	<p>عکّاس</p>
		
<p>ماهیگیر</p>	<p>کشاورز</p>	<p>کارمند</p>

		
<p>معلم / استاد</p>	<p>مکانیک</p>	<p>مهماندار</p>
		
<p>حساب دار</p>	<p>آرایشگر</p>	<p>پارچه فروش</p>
		
<p>طلا فروش</p>	<p>وکیل</p>	<p>میوه فروش</p>
		
<p>گارسون / پیش خدمت</p>	<p>خبر نگار</p>	<p>نویسنده</p>

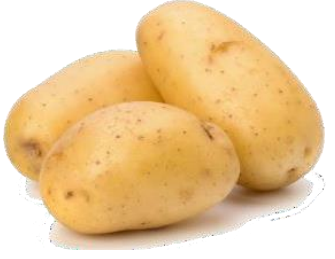

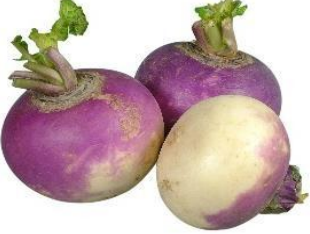

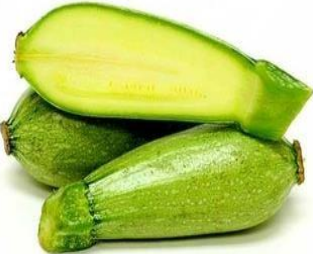

		
لوله کش	مهندس	نانوا
		
انبار دار	خانه دار	بنا
		
بازرگان / تاجر	سفالگر	تراشکار
		
رئیس جمهور	دانشجو	دانش آموز

میوه ها

		
انگور	انبه	انار
		
نارنگی	پرتقال	آناناس
		
گالبی	سیب	توت فرنگی
		
هلوا / خوخ	آلو / برقوق	زردآلو / مشمش

		
خرمالو/ کاکا	انجیر	گواوا
		
کدو حلوائی/ قرع	خریزه/ شمام	طالبی/ کنتالوب
		
چغندر/ بنجر	هندوانه	توت
		
گیالس/ کریز	نارگیل/ جوز هند	موز

سبزی ها

		
سیب زمینی	پیازچه	پیاز
		
هویج	بادمجان	گوجه فرنگی
		
شغلم	تربچه	ترب
		
باقلا	کدو سبز	خیار

		
شوید/ شبت	گشنیز/ کزبره	جعفری/ بقدونس
		
اسفناج/ سبانخ	شاهی/ جرجیر	کاهو/ خس
		
شغلم	کلم برگ	گل کلم
		
فلفل دلمه ای	فلفل قرمز	فلفل سبز
		
سیر	نخود سبز	لیمو

آجیل ها

		
بادام / لوز	گردو / عین الجمل	کشمش / زبيب
		
بادام هندی / کاجو	ذرت	پسته / فستق
		
تخمه آفتاب گردون	بادام زمینی / فول سوادنی	فندق / فندق
		
ماکادیم	تخمه ژاپنی	تخمه کدوی مرمری

اعضای بدن انسان

		
صورت/ رو (وجه)	مغز (مخ)	سر/ کله (رأس)
		
ابرو (حاجب)	پیشانی (جبهة)	مو (شعر)
		
چشم (عين)	پلک (جفن)	مژه (رمش)
		
دهان (فم)	گونه/ رخ (خد)	بینی/ دماغ (أنف)

		
چانه (ذقن)	دندان (سن)	لب (شفاه)
		
ریش (لحیه)	سبیل (شارب)	گوش (اذن)
		
سینه (صدر)	شانه (کتف)	گردن (رقبة)
		
شکم (بطن)	معدّه (المعدّة)	قلب / دل (قلب)

		
دست (ید)	بازو (ساعد)	ناف (سره)
		
میچ دست (الرسخ)	ناخن (ظفر)	انگشت (اصبع)
 <small>علائم و روش های درمان و تسکین درد ران یا</small>		
ران (الفخذ)	کمر (الخصر)	پشت (الظهر)
		
استخوان (العظم)	پا (القدم)	زانو (الركبة)
		
خون (الدم)	رگ (الشريان)	گلو (الحلق)

جاها

		
کتابخانه (مکتبه)	دانشگاه (جامعه)	مسجد/ حرم (مسجد)
		
کاخ (قصر)	موزه (متحف)	سینما (سینما)
		
دادگاه (المحكمة)	پارک (المنتزه)	باغ وحش (حديقة الحيوان)
		
فرودگاه (مطار)	تعمیرگاه (ورشة الميكانيكا)	آرایشگاه (محل الحلاقة)

		
بازار (سوق)	بانک (بنك)	نانوایی (مخبز)
		
بیمارستان (مستشفى)	رستوران (مطعم)	قهوه خانه (مقهی)
		
مغازه لباس فروشی (محل ملابس)	مطب (عیادة)	داروخانه (صيدلية)
		
آزمایشگاه (معمل)	فروشگاه (محل)	عطاری (محل عطارة)

وقت ها

شبه	روز	هفته
لیل	یوم/ نهار	أسبوع
سال	امروز	شنبه
سنة	اليوم	السبت
پارسال	فردا	یک شنبه
السنة الماضية	غداً	الأحد
سال گذشته	پس فردا	دو شنبه
السنة الماضية	بعد غد	الأثنين
سال پیش	پریروز	سه شنبه
السنة الماضية	أول امس	الثلاثاء
سال آینده	دیروز	چهار شنبه
السنة القادمة	الأمس	الأربعاء
دوره	دیشب	پنج شنبه
فترة/ عهد	البارحة	الخميس
روزگار	سده	جمعه/ آدینه
الزمن/ عهد/ مدة/ أوان	قرن	الجمعة

المصادر والمراجع

منبع ها

المراجع العربية:

- إبراهيم أمين الشواربي: القواعد الأساسية لدراسة الفارسية، مطبعة السعادة، القاهرة، ١٩٤٩م.
- أحمد شوقي عبد الجواد: مدخل إلى دراسة الجملة الفارسية، دار العلوم العربية، بيروت، ط٢، ١٩٩٠م.
- أحمد كمال الدين حلبي: المرجع في قواعد اللغة الفارسية، ذات السلاسل، الكويت، ط٢، ١٩٨٦م.
- أمين عبد المجيد بدوي: قواعد اللغة الفارسية، مكتبة النهضة المصرية، القاهرة، ٢٠٠٥م.
- بديع محمد جمعة: قواعد اللغة الفارسية مع التطبيقات والنصوص، دار النهضة العربية، ١٩٨٢م.
- عبد الله مبشر الطرازي: المختصر في قواعد اللغة الفارسية، علم المعرفة، جدة، ١٩٨٣م.
- عبد النعيم محمد حسنين: قواعد اللغة الفارسية، مكتبة الأنجلو، القاهرة، ١٩٧٠م.

- فؤاد عبد المعطي الصياد: القواعد والنصوص الفارسية، دار النهضة، بيروت، ط ٢، ١٩٧٠ م.

- محمد التونجي: اللغة الفارسية وقواعدها، طهران، ١٩٦٦ م.

المراجع الفارسية:

- پرويز نائل خانلری: دستور زبان فارسی، بنياد فرهنگ ايران، تهران، ١٣٥٥ هـ.ش.

- حسن انوری، حسن احمدی: دستور زبان فارسی ٢، انتشارات فاطمی، ویرایش چهارم، چاپ اول، ١٣٩٠ هـ.ش.

- رضا دانی جواد: دستور زبان فارسی، مشعل، اصفهان، ١٣٤٤ هـ.ش.

- سيد جمال طالقانی: اصول دستور زبان فارسی، امير كبير، تهران، ١٣٤٤ هـ.ش.

- عبد الرحيم همایون فرخ: دستور جامع زبان فارسی، علمی، تهران، ١٣٣٩ هـ.ش.

- عبد الرسول خیامپور: دستور زبان فارسی، چاپ دوم، تبریز، ١٣٣٤ هـ.ش.

- فاطمه جعفری: دستور زبان کاربردی (جلد اول)، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ دوم، ١٣٩٢ هـ.ش.

- محمد دبیر سیاقی: دستور زبان فارسی، چاپخانه ی علی اکبر علمی، تهران، ١٣٤٥ هـ.ش.